

„Sloga“

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca, ter velja po pošti prejemana, ali na dom pošiljana skupaj z „Goriškim Vestnikom“

za vse leto gld. 1.80
pol leta „ .90
četrtek „ .45
Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina.
Posamične številke po 6 kr., dobivajo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravičeno in uredništvo: Morellijeva ulica, štev. 22.

SLOGA

„Sloga“ je — nesloga tlače — torej složno delo

„Sloga“

prinaša oznanila na četrti strani od katerih se plača za štirimestno petično vrsto po 7 kr., če se enkrat tiskajo; po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.

Za celoletne oglašbe po pogodbi.

Dopisi pošiljajo se uredništvu; reklamacije in naročila upravništvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Našim naročnikom in prijateljem.

Neslovenski listi nikdar ne opominjajo svoje odjemnike, naj bi poravnali dolžno naročnino in sicer radi tega ne, ker ne pošiljajo lista nobenemu kdor ni plačal naprej. Edino pri slovenskih listih obstoji grda navada, da mnogi in mnogi naročniki prijemajo list, a da bi ga tudi plačali jim niti v glavo ne pade, nasledki te nemarnosti so trjatve in mejsebojne zamere. Vsak delavec je vreden svojega plačila, mislimo torej, da tudi urednik in tiskar, oba se trudita in mučita, da bi boljše ustregla naročnikom; ni tedaj odveč, ako tudi plačilo zahtevata. Pozivljamo zategadelj one p.n. naročnike, koji so zaostali z naročnino, da jo poravnajo ne mudoma. Uvedli smo z današnjo številko neke spremembe v listu, katere bomo z novim letom, ko bo izhajala „Sloga“ vsak teden, še pomnožili in dovršili tako gledé uredovanja, kakor gledé vsebine, da bo naš list uzor spretno uredovanega in v vsakem obziru zanimivega časopisa.

Občni zbor „Sloge“.

V četrtek, 11. t. m., bil je občni zbor slovenskega narodno-političnega društva „Sloga“ v Gorici. Pred ko poročamo o zborovanju, dovoljene naj nam bodo nekatere opazke. Ze v zadnji številki „Sloge“ smo opomnili, da je vodstvo društva „Sloga“ do 1. n. poročati o svojem radu tudi drugim slovenskim listom v Gorici, a ne samo „Soči“. Nadjali smo se, da bo ta migljaj zadovolj, a prevarili smo se, kajti glavni odbor ni naznanil obnega zbora nobenemu drugemu slovenskemu listu, ki se izhajajo v Gorici, še manj pa povabil uredništva k zboru. Mi in vsak trezen človek, kojemu leži blagor in napredek goriških Slovencev pri srcu, mora noleni volens obsojati to brezaktno postopanje. Mi zahtevamo toraj odločno v imenu naših naročnikov, katerih je več kakor „Sočin“, od novega odbora, oziroma od gosp. predsednika dr. Gregorčiča, da se v bodoče ne pripeti več kaj takega in da nam se bodo redno in pravočasno naznanili radodarni donoski „Slogi“ in druge društva se tičeče zadeve.

Dolgo tajnikovo poročilo obstoji večji del samo iz praznih fraz in je tajnikov slavošev, koji nikakor ne spada v poročilo društvenega delovanja. Po tem poročilu je skoro celoletni rad društva edino le tajnikova zasluga. Izgovor, zakaj se je opustilo praznovanje 25-letnice Sempaskega taborja, je prazen; nam je znan pravi vzrok in ga bomo objavili svoječasno.

Gosp. Kocijančiču bodi povedano, da je rušitev discipline pri zadnji deželno-zborski volitvi v velikem posvstvu zagrešil društveni odbor sam, ni treba toraj krivdo drugim pripisovati. Mislimo, da se razumemo g. Miklavž! Gosp. župnik Kocijančič naredil je v svojem sicer izvrstnem govoru še drugo pogrško, namreč, ko trdi — po „Soči“ — „da je naš mnogozaslužni državni poslanec z dvema tovarišema v tem letu privedel 6 sijajnih shodov“. Veleštovani gosp. govornik tukaj ni bil dobro podučen, ali se je pa izrazil slabo. Da je bilo omenjenih šest shodov prirejenih, gre za sluga edino le visokorodnemu gosp. grofu Alfredu Coroniniju, ako bi on ne bil z vso močjo in z vsem svojim uplivom na to delal, ne bi se bil privedel niti eden volilni shod. Toraj čast, komur čast! — Trditve „Soče“, da je bil novi odbor z vsilikom voljen, ni resnična, kajti ravno nje urednik ni bil voljen enoglasno tajnikom.

Poročilo tajnika povdarja na prvem mestu, da se je potrudil odbor dobiti prvotne imenike porotnikov za prihodnje leto ter omenja, da je upanje, da se oblastniži dokáže zadostno število za porotnike sposobnih slovenskih mož. Odbor je dalje spoznal potrebo ustanovitve obrtno nadaljevalne šole ter je deželnemu zboru podal prošnjo, naj bi dovolil tudi nadaljevalni šoli za obrtne uence, ka-

tero ustanovi društvo „Sloga“, enako podporo, kakoršno dovoljuje že od leta 1885. laški šoli, dasi ta ne izpolnjuje pogojev pod katerimi ji je bila dovoljena deželna podpora. To prošnjo je odbil deželni zbor. Odbor je na to odpravil 17. maja prošnjo na ministrstvo, katere je po zasebnih poročilih dovoljena in bi imela obrtno nadaljevalna šola svoje prostore v šolskem poslopju v ulici Barzellini, kjer je za njo že vse pripravljeno.

Društvo se trudi, da bi se podučevalo v slovenskem jeziku tudi v strokovnej šoli za umetno mizarstvo in rezljarstvo, koja se ima preložiti iz Marijana v Gorico, preložitvi pa se upirajo furlanska županstva. Glede volitve v kupčijsko zbornico goriško nasvetuje odbor peticijo, da se razširi volilna pravica v kupčijsko zbornico na vse obrtnike in trgovce, ki plačujejo od svoje obrtnije ali trgovine kak davek. Omenja jo se volilni shodi v Šempasu, v Biljah v Dornbergu, in Kanalu, v Kobaridu in v Bovcu ter natanjko popisujejo od „Sloge“ vzdrževani šolski zavodi.

Po dokončanem poročilu se oglaš za besedo g. župnik M. Kocijančič iz Roč ter v daljsem govoru rekapitulira in dopolni tajnikovo poročilo in se obrača do voditeljstva „Sloge“ v imenu vseh goriških Slovencev, naj na vso moč dela, da pridejo v deželno hišo pravi in odkriti katoličani, goreči narodnjaki, vseh 10 poslancev enega srca in enili mislij, kajti ako Italijani zapazijo med Slovenci le enega omahljivca, bodo to izkoriščevali v dušno in telesno škodo goriških Slovencev, kakor so to že delali. Ako nima biti vseh 10 poslancev enega mišljenja, je bolje, da sploh ne hodijo v deželno hišo in naj osodo dežele prepušče Italijanom.

Dalje se oglaš pred g. Anton Berlot, župnik na Vogerskem, zahvaljuje odbor za njegovo vsestransko delovanje, posebno za dosego narodne enakopravnosti pri sodiščih. Govori obširneje o porotnikih in prosi prihodnji odbor, naj deluje naprej po doseganjem vzgledu, da vendar kdaj dosežemo slovensko — pravično poroto. Šiba dalje politično oblast, ki uraduje skoro brez izjeme nemški in prosi odbor ter navzoče poslance v imenu vsega zbora, naj delajo tudi zanaprej po doseganji poti na to, da vendar že enkrat dosežemo, kar je edino pravo.

Na to je predsednik stavil na glasovanje odborovo poročilo, koje se je odobrilo, kakor tudi računi za preteklo in proračun za prihodnje leto.

Političko društvo „Sloga“ kot tako je imelo 178 gld. 54 kr. dokodkov in toliko stroškov. Stan premoženja kaže 123 gld. 73 kr. Za „Slogine“ zavode je bilo dohodkov: Gotovina 371.89, šolnina 172.42, obresti 3.89, goriška ljudska posojilnica darovala 110 gld., družba sv. C. in M. 1700 gld., vladna podpora otroškemu vrtu (kjer se urijo kandidatnje) 300, banka „Slavija“ 200 gld., radodarni doneski 2353.09 gld., glavnice pri zasebnikih 200 gld., — skupaj 5411 gld. 29 kr. — Stroški: Najemščina v ulici sv. Klare, v ulici Barzellini, za otroški vrt „pod kapelo“ 1445 gld.; plače učiteljskemu osebju 2733 gld. 30 kr.; šolska oprava in polhišto 587 gld. 96 kr., upravnii stroški 126 gld. 96 kr. — skupaj 5000 gld. 19 kr. — Preostanek znaša 402 gld. 10 kr. Stan premoženja kaže 2137 gld. 15 kr. Proračun za tekoče šolsko leto znaša 5500 gld.

Podpredsednik, gosp. župnik Blazij Grča, utemeljuje peticijo proti ponarejanju vina, katero krepko podpira g. vikarij Josip Mašera in pové novih podatkov v tej zadevi. (Nadejamo se, da odbor nam dopošlje to peticijo, in to temveč, ker, ako bi jo pretiskali iz „Soče“, riskiramo, da bi nas nje urednik tožil. Ured.) Ta kakor tudi odborova peticija za razširjenje volilne pravice v kupčijsko zbornico na vse take trgovce in obrtnike, ki plačujejo devek, sti bili sprejeti.

Predsednik dr. Anton Gregorčič predlaga peticijo v zadevi davčne preosnove, ki obsega naslednji dve točki:

I. V splošni finančni načrt davčne preosnove, in sicer v točko IX. a. naj se sprejme določba, da v slučaju v oni točki navedenem, se zniža zemljiški davek vsem tistim davkoplačevalcem, ki nimajo nad 400 gld. katastral. čistega dohodka, za 20%.

II. V načrt zakona o personalnem prihodninskem davku naj se sprejme določba, da vsi oni kmetovalci, ki se pečajo le s

svojo kmetijo in nimajo drugih dohodkov in katerih katastralni čisti prihodek ne presega vsote 300 f., so oproščeni polagati napovedbe o dohodkih iz kmetije, torej sploh oproščeni in izvzeti od plačevanja personalnega davka.

Konečno se je vrnila volitev odbora, kateri se je sestavil nastopno: predsednik dr. Anton Gregorčič; podpreds. župnik Blazij Grča; blagajnik Val. Kancler; tajnik Andr. Gabršček; odborniki: grof Alfred Coronini, dr. Aleksij Rojic, trgovec Anton Fon, dr. Franc Zigon, vikarij Josip Mašera in župnik Jos. Poljšak. Namestniki so naslednji gospodje: Štrekelj Alojzij, pos. v Komnu; Mozetič Anton, župan v Solkanu; Klanjšček Jožef, posestnik v Št. Ferjanu; Rojic J., vikarij v Biljah; Berlot Anton, župnik na Vogerskem. Obnega zbora se je udeležilo precejšno število članov, posebno dohovenskega stanu. Vlado je zastopal c. kr. okrajni komisar Princič.

Nismo imeli namena napisati še druge opazke o obnem zboru „Sloge“, a razni dopisi, ki nam prihajajo od vseh krajev dežele, silijo nam nehoté pero v roko. Dopisi, katere dobivamo, se tako rezki, da se ne drznemo objaviti niti odlomkov, vsi pa strogo obsojajo postopanje prejšnjega odbora, ker je tako na tihem sklical občni zbor, da o tem ni znal skoraj drugi, kakor samo osebni pristasi društvenega tajnika. Ako bi se bil zglašil dan obnega zbora pravočasno in po vseh slovenskih listih na Goriškem, udeležilo bi se ga bilo ogromno število goriških narodnjakov, ter bi bilo pristopilo „Slogi“ najmanje 2—300 novih članov. V naših rokah so izkazali nekateri občni, ki nosijo do 50 imen, katere bil bi dotični zastopnik pri obnem zboru prijavil za ude in zajedno plačal udnino za celo leto. Kdo trpi toraj škodo? Narod. Kdo je zagrešil to? Nihče drugi, kakor prejšnji odbor „Sloge“, kateri ni hotel poznati ostalih treh slovenskih listov ter jim naznanil dan zborovanja. Kdo čita „Sočo“? Edino privrženci „moža z ljudsko šolsko omiko“, katerih je pa presneto malo in se krči njih število dan na dan.

V imenu naših naročnikov in pristasev, katerih je mnogo več, kakor „Sočin“, opozarjamo novi odbor, naj po močnostni poopravi, kar je zagrešil njegov prednik, da ne bo po nedolžnem trpela narodna ideja. Gospodu predsedniku pa polagamo na srce, naj dobro premisli in naj da nalog društvenemu tajniku, da mora pravočasno poročati vsem slovenskim listom v Gorici o društvenih zadevah, naj se ne šali z narodom in naj ne vsiljuje goriškim Slovincem človeka, za katerega večina ne mara.

Te resne besede naj za danes zadostujejo, ali to objubimo, da, ako se naš poziv ne bode vpošteval, pridemo z rečmi na dan, katere bodo marikomu neprijetne, da druzega ne rečemo. Aut — aut!

K otvoritvi državnega zbora.

V torek so se odprla zopet vrata zasedanju avstrijskega parlamenta; slovenske poslance, ki so ostali v klubu grofa Hohenwarti, vzprejela je na Dunaju milostna mati koalicijska in odkazala jim prejšnja mesta, na katerih bodo imeli še za naprej lahko isto mirno vest in tirali bodo isto dobrodejno politiko, kakor doslej. Kako so vzprejeli na Dunaju nekoalicijske slovenske poslance, to nam ni še znano, ker takih stvari oficijozni ne javijo, poslancem pa gotovo tudi ni mnogo na tem ležeče, ali se jim stisne roka v prijaznim ali kislim obrazom.

Naši poslanci vedó, kaj nam treba in česar ne moremo pogrešati mi Slovenci na skrajni meji države, ako si hočemo ohraniti svoj narodni obstanek. Opozarjamo jih posebno na nekatere prevažne stvari, za katere morajo zastaviti vse svoje sile in ves svoj upliv. V prvi vrsti stoji vprašanje slovenskih porotnih sodišč, dalje ustanovitev slovenskih ljudskih šol v Gorici in osnovanje paralel na srednjih šolah Goriških. O zadnjih se bavi „Agramer Tagblatt“ z dué 16. t. m. v posebnem članku, kateri je povsem logično pisan in z korenitimi podatki podkrepljen. Ta izvrsten dopis Zagrebskega lista naj se pokaže gosp. Madeyskemu. Dalje je treba uvesti strogo enakopravnost pri cesarskih oblastih, da bode mogel Slovenec

uživati pravne dobrate in plačevati davke v materinem jeziku. Dobro bi tudi bilo, ako bi se poprašalo malo, kako se rabi in interpretira tiskovni zakon na Primorskem.

Poslanci se pa z praznimi besedami ne smejo zadovoljiti, narod zahteva od njih krepkih dejanj. Ako bi pa sedanji zistem ne mogel ali ne hotel zadostiti našim neobhodno potrebnim zahtevam, potem se nadjamo, da prenehajo tudi za naše koalirance tisti oportunistički oziri, kateri so jim veljali do sedaj ne samo na našo škodo, temveč tudi na škodo vseh avstrijskih Slovanov.

Početkom prve seje je spomnil predsednik na pok. nadvojvoda Viljema. Po predstavljenju novoizvoljenih poslancev je finančni minister Plener čital svoj ekspozé. Skupni prebitek kaže 2,457.707 gld., toraj 134.688 gld. več kakor lani. Proračun zahteva povišanje dispozicijskega zaklada od 50 na 100 tisoč gld. Stroški za osnovanje slovenskih paralel na Celjskem gimnaziju so uvrščeni v proračun, nadalje je proračunanih 30.000 gld. za elektrotehniški tečaj na državni obrtni šoli v Trstu. Antisemitje so interpelovali o volilni preosnovi. Mladocihi so predložili nujni predlog, da se odpravi izjemno stanje v Pragi. — Vladni zakonski načrt zahteva novačenje novih 59.200 mož za stalno vojsko in 10.000 mož za domobranstvo. Predložil se je nov zakonski načrt gledé orožništva, po katerem morajo v slučaju vojne tudi orožniki v vojsko. — Finančni minister je predložil proračun za leto 1895. Iz sklepa za leto 1893. naglašja finančni minister, da prebitek znaša 23 1/2 milijonov. Na direktnih davkih je došlo 3,260.000 gld., na indirektnih 24,651.363 gld. več nego je bilo proračunjeno. Ob koncu leta 1893. je bilo v blagajnah 208 milijonov, zbok česar je bilo vladi mogoče pokriti razne nepredvidjene izdatke.

Minister Bacquehem je predložil načrt novemu domovinskemu zakonu, ki določa, da zadobi davkoplačevalec domovinsko pravico tam, kjer prebiva deset let, nedavkoplačevalec pa če prebiva petnajst let v kaki občini. Zakon nima vzratne veljave.

Slovenščina pri sodnijah na Primorskem.

Tržaško prizivno sodišče je odredilo, da si morajo okrajna sodišča na Primorskem tekom jednega meseca dobaviti poleg že obstoječih italijansko-nemških napisov, pečatov in tiskovin tudi slovenske oziroma hrvatske. S tem je storilo prizivno sodišče tržaško samo svojo dolžnost, izpolnivši velevanja državnega temeljnega zakona, kajti nikdo ne more tajiti, da ni na Primorskem in v Istri ogromna večina prebivalstva slovenske-hrvatske narodnosti.

Vsled te popolnoma pravične naredbe pa je nastalo v židovsko-iredentovskem časopisu in Trstu, Gorici, Kopru, Pazju in Pulju grozno javkanje in zaklinjevanje vseh mogočih duhov, da se prepriči izvedba te odredbe. Mestni zastopi, katere imajo v svojih rokah židi in iredentariji, kujejo noč in dan zoper to naredbo javne proteste in gotovo tudi tajne spletke. Časopisi pa, na čelu jim tržaška čenča z imenom „Piccolo“, prinašajo dnevno pikre članke z drzovitimi napadi Slovencev in Hrvatov ter vladinih organov, katerim pridno sekundirajo židovski listi v Gradcu in na Dunaju, posebno pa glavno glasilo avstrijskih framasonov in glavni avstrijski organ glasovite „Alliance Israélite“ na Dunaju, „Neue Freie Presse“, v Gradcu pa starikava „Tagespost“, čije glavni urednik se je vzgajil v Ljubljani z slovenskim mlekom. Kar se pa listi te italijansko-iredentovske-židovske-pangermanske koalicijske o zadevi odredbe Tržaškega prizivnega sodišča objavljati ne drznejo, pošiljajo njih sodrudniki listom v blaženo, a še suhe polente gladno Italijo ter listom v deželi — der Gottesfurcht und der guten Sitten“. Ko bi se drznili kak slovenski list na Primorskem le deseti del tako ostro in porogljivo pisati, kakor nakateri tržaški, sedel bi njega urednik že kedaj v luknji, a čifutskim novinar-skim rakovnjajem se ne zgodi nič, njim je vse dovoljeno. Koliko časa bodo še ti ponarejevalci in krivotvorci javnega menenja zalili avstrijska in narodna čutstva primorskih Slovanov, ki imajo večino v deželi?

Trdi se, da ta ukaz velja za vse sodne dvore in okrajna sodišča v področji prizivnega sodišča Tržaškega, razun za Trst,

Buje, Červinjan in Gradiško; tudi se povdarja, da takšne naredbe ni izdalo predsedstvo samo po sebi, nego vsled naročila, katero mu je došlo od pravosodnega ministerstva. Ta naredba nas je nekoliko iznenadila, ker vemo, da nam Slovanom narodnostna pravica še tako naravna in zakonita, treba je desetletja čakati, predno prodre in vidna postane. Zakaj je Trst izuzet, nam ni razumljivo, vsaj ima z Tržaškimi sodnjami opraviti primerno največ Slovanov. Naši državni poslanci naj se za to pobrinejo.

Toda slovensko oziroma hrvatsko uradovanje, katero je temelj pravičnemu in zdravemu pravosodju, z napisi, pečati in tiskovinami ne bode še na varnem. Kaj nam pomagajo slovenski ali hrvatski napisi na uradu, če pa v njem sede uradniki, ki teh jezikov ne razumejo; kaj koristijo slovenski ali hrvatski pečati, če se na pritiskajo na italijanske ali nemške rešitve za slovenske ali hrvatske stranke; kaj hasnijo slovenske ali hrvatske tiskovine, če ni pri uradnikih volje, da bi jih rabili in strankam izdajali? Pravica se bode primorskim Slovanom šele tedaj godila, ako mu jo bodo delili slovenske in hrvatske popolne zmožni uradniki, ki bodo strogo in radovoljno vrševali jezikovno enakopravnost. In za to je skrbeti, na to z vsemi sredstvi težiti, je naloga pravosodnega ministerstva in vseh pravosodnih instanc. V tem pogledu je treba na Primorskem še koreniti prememb v personalnem stanju sodnih uradnikov, kakor tudi odločnih jezikovnih ukazov. Na dan toraj z njimi! Ako kedo zasluži plačilo za verno udanost državi, zasluži ga v prvi vrsti primorski Slovani, ki stoje kakor skala na braniku skrajnih mej monarhije ter se neustrašeno in neomahljivo borijo za avstrijsko državno idejo proti italijansko-židovskemu iredentizmu.

Neprestano hujskanje italijansko-židovskih listov proti odredbi prizivnega sodišča Tržaškega je že obredilo sad, preden je kdo mislil, sad, kateri je največja sramota za italijansko prebivalstvo Istrije in kateri jasno dokazuje, do katerih mej je že dospela italijanska nestrpnost in sovražnost do Slovanstva. Kadar se že visoki cerkveni dostojanstveniki bratijo z pouličnimi pobalini in židi v zasmehovanju odredbe c. kr. oblastnij, tedaj smo dospeli do konca in državna oblast mora z jako roko poseči v gnezdo iredente ter neusmiljeno pokončiti uje zalego, ako se tudi skriva pod častno suknjo. V nedeljo bile so namreč v Piranu velike demonstracije. Pred mestno hišo se je ob 11. uri dopoldne zbralo na stotine Italijanov, ki so kričali in razsajali zaradi ukaza, napraviti dvojezične napise pri sodišču. Pod vodstvom kanonika Dominika Vidalijskega je množica s silo vdrila v veliko dvorano, kjer se vrše seje občinskega zastopa. Župan dr. Fragiaco mo je prihitel. Kanonik Vidali je v imeni demonstrantov zahteval, naj se še ta dan skliče seja občinskega zastopa, da se protestira zoper rečeni ukaz. Župan je to obljubil, na kar so se demonstrantje razšli. Ob 5. uri popoldne je bila seja. Po hujskajočih govorih župana in raznih občinskih svetnikov se je vzprejela resolucija, v kateri se protestuje zoper dvojezične napise. V velikem številu zbrani demonstrantje so kričali „Smrt Slovincem“ in po seji do pozne noči razgrajili po mestu, ter raznim občinskimi svetnikom zlasti kanoniku Vidalijskega privreli viharne ovacije.

Okrajno glavarstvo v Kopru je poslalo posebnega uradnika v Piran, da poroča natanjko o izgedih. Ta je poveril pozvedovanje žendarjem, ker se na občinski ured ne more zanašati, da bi pravično in nepristransko poročal o izgedih in demonstracijah v katere je vpleten ves zastop. — Deželni odbor istrski je zoper napravo dvojezičnih napisov brzojavno protestoval pri ministerstvem predsedniku, pravosodnemu ministru in pri namestništvu.

Brzojanka ministerstvem predsedniku se glasi: „Živa je agitacija po naših mestih vsled deloma dogotovljenih, deloma ukazanih slovenskih ali hrvatskih napisov pri sodiščih. Naredba je neopravičena, in ne more se opraviti; krši zgodovinska prava in neomiljeno rani italijansko prebivalstvo, ki sestavlja skoraj izključno istrska mesta; odpira globok propad med italijansko stranko in vlado, ter proizvodi bržkone celo zločinskih reakcij. Podpisani živahno protestuje in zahteva nujno, da se obstavi in odpravi ta obžalovanja vredna naredba ter se uvede prejšnji odnosaji. — Deželni odbor istrski. Glavar: Campitelli.“

Istrski in tržaški Lahoni pričenjajo v svoji jezi kazati pravo svojo barvo. Tako jih vsaj spoznajo merodajni krogi!

Dvorni svetnik Šuklje.

Vladna „Wiener Zeitung“ z dne 4. t. m. je objavila, da je drž. poslanec prof. Šuklje imenovan osrednjim ravnateljem zalagam šolskih knjig ter da mu je podeljen naslov in značaj dvornega svetnika. Ta objava je morala prof. Šukljeja zadeti kakor mala prevara. Njegovi osebni je nekoliko pomagano, veliko pa ne. Pričakovati je smel več. Tudi se je zadnje čase pisalo, da bode prof. Šuklje postal kaj več, vsaj tisto, kar je postal grof Stürgkh. Ta je ob enem imenovan ministerjalnim svetnikom v naučenem

ministerstvu. Po letih je mnogo mlajši od gospoda Šukljeja, tudi je prišel v državni zbor še-le leta 1891., toraj šest let za gospodom Šukljejem, in kot poslanec se z gospodom Šukljejem niti primerjati ni smel, a vendar je grof Stürgkh ministerjalni svetnik, gospod Šuklje pa v stvari za jeden razred nižji kot ravnatelj zalagam šolskih knjig. Po domače rečeno, Šuklje je avanzirah iz 9. plačilnega razreda v 5., ali po vojaško od stotnika je avanziral za generala. Lep korak!

Imenovanje dvornega svetnika Šukljeja ravnateljem zalagam šolskih knjig pa znači, da je on in z njim grof Hohenwart tudi z malim zadovoljen, dočim nemško-liberalna levica pozna le ministerjalne svetnike za pripraven kompenzacijski objekt! Slovenci nismo s tem imenovanjem pridobili ničesar; premenilo se je le toliko, da bode gospod Šuklje kot dvorni svetnik vladnim nameram še bolj pristopen, nego je bil kot gimnazij-ski profesor, — še bolj, če je kaka gradacija še sploh mogoča. Značilno pa je to imenovanje za koalicijsko politiko vendarle. Hohenwartov „Vaterland“ namreč piše: „Sedaj je pač pričakovati, da objava teh imenovanj ob enem naznanja konec in rešitev gotovih težav, ki so se bile zadnji čas pojavile“. To se pravi; koalicijska vlada operira z malenkostnimi personalnimi vprašanji, in tako bode glasove odkupila nemško liberalni stranki z ministerjalnimi, Hohenwartovcem pa s sekijskimi svetniki! Za „Stellenjägerje“, se bliža nova, zlata doba.

Dvorni svetnik Šuklje je v ponedeljek prisegel in nastopil svoje novo mesto centralnega ravnatelja šolskih zalag. Državno zbornemu mandatu se Šuklje ne odpravi, akoprem bi se to smelo od njega pričakovati. „Politik“ piše o Šukljeju, da je naj-zvestejši meji zvesti klub Hohenwartovega. Ta list ima je do njega mnogo simpatij, a v teku časa so se močno skreile, najbolj pa po njegovem nelepem govoru o slovenskih „panslavistih“. To je bil v istini „prehud tobak“. Sedaj pa je tudi gospod Šuklje postal dvorni svetnik. Grof Stürgkh menda dobi prevažni referat o srednjem šolstvu, dvorni svetnik Šuklje bode ravnatelj zalagam šolskih knjig. Ali ni že to preprosto primerjanje merilo za ceno, katero imajo pri vladi nemški liberalci, in za ceno, koju imajo Slovenci?

„Národný Listy“ pravijo: „Ker je bilo Nemcem dokazati, da se z imenovanjem Slovence ne krši nemška posest, se je zajedno imenoval nemški poslanec grof Stürgkh dvornim svetnikom extra statum. Nejednakost teh imenovanj je karakteristična za avstrijske razmere: Slovenec je dolgo let uradnik, c. kr. profesor, v službi jako zaslužen in tudi dosti bolj sposoben. Prof. Šuklje je bil tisti, ki je v koaliciji okoli zastave grofa Hohenwarta vzdrljal polovico Slovencev, on je za vlado in za grofa Hohenwarta zastavljal ves svoj nemali upliv na slovenski narod; bili so časi, ko se je govorilo, da prevzame parlamentarno vodstvo Slovencev. Toda Šuklje je s svojim dobrim imenom slabo gospodaril: svoje srebro je zamenjal za drobiž, kateri je izdal za grofa Taaffeja, Windischgratza in poglavito za Hohenwarta. Ko se je pri zadnjih državnozbornih volitvah kazalo, da grof Hohenwart ne more nikjer priti pod streho, je Šuklje zastavljal vse svoje sile, da mu namesto Ljubljanskega mandata zagotovi mandat gorejskih knetiških občin. Tako službovanje je zaslužilo plačilo in verjemo, da je grof Hohenwart uležil svoj upliv, da zagotovi Šukljeju ugodno stališče. Bil je tudi že zadnji čas, da se je to zgodilo, zakaj Šukljejeva slava gineva kaj hitro. Danes velja za prototip vladnega koaliranca in, kolikor poznamo mišljenje mej Slovinci, ne obdržal bi svojega mandata, saj so mu klerikalno konservativni Slovenci že davno odpovedali zaupanje.“

Referat o srednjih šolah bi moral dobiti Šuklje, a ne grof Stürgkh, ki bi bil tu bolj na mestu, kakor v upravi zaloge šolskih knjig. Če je hotela vlada slabi utis, kateri je imenovanje Šukljeja proizročilo pri alpskih Nemcih paralizovati s Stürgkhom, jo je slabo pogodila, zakaj ta nima prijatelja niti v krogu svojih tovarišev v nemški levici; zmatrajo ga za protekcijsko dete in za „streberja“ ter se sklicujejo na to, da je v levicarskih vrstah mnogo poslancev, kateri imajo dosti več pravice pričakovati, da se jih pokliče v državno službo.“

Šuklje je dosegel zaželjeni cilj in basta. Bog ve, ali je oni čas, ko je bil profesor na Goriški gimnaziji, že mislil na to, da bi postal Beschwichtigungs-Hofrath?

Poslanec Nabergoj pred volilci.

Dne 7. t. m. je bil v Skednju pri Trstu shod volilcev I. okraja tržaške okolice, kateri je bilo sklicalo polit. društvo „Edinost“. Zbralo se je izredno mnogo številce naroda, da posluša poročilo drž. in dež. poslanca viteza Nabergoja; prisotna sta bila na shodu tudi dež. poslanca gg. Vatovec in Dolenc, zborovanje pa je vodil polit. društva predsednik prof. Mandić. Posl. Nabergoj je naglašal v uvodu svojega govora, kako se nam kratijo pravice in, ako nam dajo kaj, vedeje se, kakor da bi nam dajali iz milosti. Mi pa imamo pravico zah-

tevat, dokler plačujemo in vršimo svoje dolžnosti. Zato je letos večkrat odločno posegel v razpravo o proračunu občinske uprave. Spominjati se pomeščenega tovariša dr. Sancina, naglašal, da so iskrene besede in pritožbe vendar nekaj pomagale. Zatem je prešel govornik na svoje delovanje v drž. zboru. Opisal je nadeje, koje so gojili Slovani pod Taaffejevo vlado, in kako so pod novo koalicijsko vlado izstopili nekateri hrvatsko-slovenski poslanci iz Hohenwartovega kluba, sklenivši zajedno, da si varujejo prosto roko, in da se zavarujejo pred nadaljnjim hlapčevanjem Nemcem in Lahom. Potem je opisal, kako se dandanes zaničujejo v Trstu slovenske davkoplačevalce, sodišča na Primorskem razpravljajo s strankami v lažini, svojemu rodu zveste uradnike imajo za panslaviste itd.; Slovenci nimamo šol, a nismo še gotovi, ali bode vlada takó pogumna, da izpolni svojo obljubo glede gimnazija v Celju, kajti vlada utegne postaviti bolj peščico nemških kričalcev, kakor pa skupino slovenskega naroda v vseh slovenskih pokrajinah. Govornik je naglašal, da tudi tedaj, ko je bil še v Hohenwartovem klubu, glasoval je dosledno proti vsem takim predlogom, o katerih je sodil, da ne bi bile koristne volilcem. Glasoval je proti vojaškemu zakonu, ker zahteva več denarje in krvne davke, proti prenosu valute, ki bode koristila le večim kapitalistom, proti trgovinski pogodbi z Italijo (klavzula o vinu), katera je največje zlo za Primorsko in Dalmacijo. Potegoval pa se je vsekar za zboljšanje političnih, narodnih in gospodarskih odnošajev. Isto obetal je za bodočnost. Zbor je govoril večkrat pri tugal z burnimi „živjo“-klici, konec govora pa je odobral viharo.

Nekateri volilci so zatem interpelovali g. poslance o vzroku povišanja žitniškega davka, o žitniški ceni itd. G. poslanec je interpelantom vprašanja podjasil, potem je zbor vsprejel predlog volilca Sancina-Drejača: Naj se predloži skupna prošnja v tem smislu, da vlada ne dovoli občini Tržaški pobirati sedanjí žitniški davek še nadaljnja tri leta. Naposled je zbor vsprejel to le resolucijo: „Na današnjem shodu zbrani volilci izrekajo gospodu poslancu Ivanu Nabergoju zahvalo in neomejeno zaupanje, naglašajoč še posebno svojo zadovoljstvo, da je izstopil iz Hohenwartovega kluba in se takó približal hrvatskim poslancem“. Konečno sta predsednik g. Mandić in posl. Nabergoj opozorila volilce I. okraja na bližnjo dopolnilno volitev na mesto prenešenega poslance Sancina, pozivljajoč jih, da si složno izberejo moža iz svoje srede.

Simon Gregorčič.

Slavni naš pesnik Simon Gregorčič, na katerega smo goriški Slovenci ponosni in katerega pesniško urednost pozna in spoštuje in cení brez izjeme vse Slovanstvo, čegar divni verzi se prevajajo na vse kulturne jezike, praznoval je pretekli ponedeljek pederetletnico svojega preprostega, bolj z trnjem prepletenega, nego z cvetami obsipane življenja. Slovenci, na katere z svojimi krasnimi in dovršenimi pesniškimi umotvori že dve desetletji upliva naj-intenzivnejše in najblaze, imenujejo vedno s ponosom njegovo ime in se obračajo z iskreno hvaležnostjo k Vsemogočnemu, da bi jim tega pravega, globokega izraževalca običij, verskih in narodnih čustev ohranil še mnogo let pri čvrstem zdravju v korist in prid zatiranega naroda.

„Slov. Narod“ pozdravlja pesnika na častnem, uvodnem, mestu k njegovej pederetletnici in tudi v Listku mu posveti pesen, katero je zložil Simonu duševen brat G. A. Funtek in katera se naslanja tesno na Gregorčičeve peozije; spisana je do cela na njih podlagi in nekateri verzi so vzprejeti nalašč ter vedoma vánjo.

Z nepopisno odnuevjenostjo — piše „Sl. Nar.“ — so sprejeli Slovenci „Peozije S. Gregorčiča“. Kot „zlato knjigo“ jih je pozdravil „Ljubljanski Zvon“, a pokojne „Zore“ kritika, ki je bila nekoliko zlovoljna in nergajoča, je našla ogoren odpor. O razprodaji „zlate knjige“ se je zvršila imenitna stava, ki je proizročila, da se je po bliskovo razprodalo čez tisoč iztisov, v nas Slovincih nezasišano število. Vse to nam stopa, piščim te vrstice, tako živo pred oči, kakor bi bilo véeraj.

Toda ko smo slastno in hlastno prebirali „zlato knjigo“ in se zopet naslajali s peozijami, sicer že većinoma znanimi, a sedaj „v celoten kip“ združeni, tedaj pač v svoji nedolžnosti nismo slutili, da se nam naša radostna vsipelost skoro malce ohladi z mrzlim curkom. Skoro je bila še ravno neznanemu a sedaj preslavnemu pesniku, narodovemu ljubljencu žalostna osoda za petami. A pustimo to, kar je bilo, je prešlo duhovi so se pomirili in upamo tudi si odpustiti, bodimo Bogu hvaležni, da se je nam rodil Simon Gregorčič in prosimo Vsemogočnega, da ga nam še dolgo in dolgo ohrani.

Neovržena resnica je, da so najboljši vseh narodov in vseh časov preživo čutili svojega naroda srečo in nesrečo, bedo in sramoto, ter so bili največji rodoljubi. Tak rodoljub je tudi Simon Gregorčič, in pesni, v katerih objokuje potujočeno zemljo ali pa nas bodri na odpor, so res napojene z njegovo srčno krvjo. Iskreno želimo, da se mu skoro

posreči popolnoma zaceliti dušne in telesne rane, da se zopet spomni svojega vzvišenega zvanja in da nas zopet razveseli z svojimi blagodnečimi in uzornimi iz prebлагагa srca kipečimi pesmi.

Navdušeni pa kličemo z „Slovenskim Narodom“:

„Ti, ki si naš preslavni sin,
Kot malo nam nebi jih dalo,
Ti naš ponos, ki sto vrlin
Te venča v našo čast in hvalo,
Oh, žij nam sredi sreče rož,
Žij bodro nam še dolge dni.
A Bog nam daj še mnogo móz,
Móz plemenitih, kot si — Ti!“

Tudi hrvatski listi se spominjajo pederetletnice Simona; tako je prinesel „Agramer Tagblatt“ v ponedeljek članek njemu posvečen, kateri zaključuje z besedami: „Heute, an seinem 50. Geburtstag, bringt die ganze slovenische Nation dem grossen Dichter ihre Huldigung dar und die kroatische Nation schliesst sich ihr an. Möge aus dieser Liebe seines Volkes Simon Gregorčič neue Kräfte schöpfen, möge seine Leier mit der alten Macht wieder erklingen, zum Beweise, dass er stärker ist mit seinem Genius, als das ganze Heer seiner Feinde!“

V samotni svetlo naših cvet
Razcvita se in žije
Do danes let desetkrat pet —
Ponos in biser Slovenije!
Dal Bog — da cvet ta mnogo let,
Še cveto nam in klike!

V planinskem raju naših gôr
Je zvezda zasijala,
Ta srobu našemu je vzor
Krasob — blesteči data
Ta svoj milobni umoteor
V duó duše nam užgala.

Razliva svet se v hrib in dol,
V vse naše pokrajine, —
Razliva jad in tožni bôl,
Bôl naše domovine, —
Razliva žar pred božji stol
Da domu blagost sine.

V nas zvezda ta svoj sije soj
In vzbuja v nas čutila:
Da dom ljubimo in rod svoj, —
Nikdar ne bô egasnila,
V blaginjo našo in razvoj,
Bo v véke v vék svetila!

Pozdravljena nam tisočkrat
Ta blaga zvezda badi, —
Za Teboj vsi — za bratom brat —
Za seikom Toojim hudi,
Teoj zorni svet, blesteči, zlat,
Nas vseh v življenju vodi!

V samotni svetlo naših cvet
Razcvita se in žije
Do danes let desetkrat pet —
Ponos in biser Slovenije!
Dal Bog — da cvet ta mnogo let
Še cveto nam in klike!

P.

Domače vesti

Osozne vesti. Grof Žiga A. t. t. e. m. s. P. e. t. z. e. n. s. t. e. i. n. je imenovan namesto umrlega grofa Teodorja La Tour članom deželne tatonske komisije. — Okrajni komisar Aleksander vitez J. v. o. y. je imenovan namestniškim tajnikom za Primorje. — Namestniška konceptista Frederik grof Bossi-Fedrigotti in dr. Josip Breitenberg pl. Zeno-burg sta imenovana začasnima okrajnima komisarjema. — Konceptni vezbenik dr. Maks vitez Funk je imenovan namestniškim konceptistom. — Kontrolor c. kr. moške kaznilnice v Gradiški, Anton Pelko, je premeščen v istem svojstvu v Koper, na njegovo mesto pa pride Viktor Wenedikter, dosedaj pristav c. kr. kaznilnice v Steinu ob Donavi. — Ivan Nekerman, sedaj nadučitelj v Podgradu, imenovan je učiteljem na c. kr. pripravnici v Proseku.

Premenbe v Goriških duhovstvu. Vodjem svetišča Matere Božje na Sv. Gori je imenovan Andrej Leban, vikar v Grgarju. Na njegovo mesto pride vikar z Kromberga Josip Godnić, na tega mesto pa Anton Pahor, vikar v Gorenjempolju. Č. g. Andrej Pavlica, stolni vikar, imenovan je po privoljenju preč. nadškofjstva pomožnim učiteljem veronauka na tukajšnji c. kr. gimnaziji. Josip Budin, duhovni pomočnik pri Sv. Ignaciju v Gorici, bo poučeval krščanski nauk v dveh razredih „Slogine“ šole v ulici sv. Klare, prevzel je tudi podučevanje krščanskega nauka na slovenskem oddelku kmetijske šole.

Gosp. Alfred grof Coronini-Cronberg odpeljal se je v ponedeljek zvečer z brzovlakom na Dunaj k zasedanju državnega zbora. Pred svojim odhodom je podaril zopet „Sloginim“ zavodem vedomi dar svoto 200 gld.; ker ofcijelni organ „Sloge“ ni smatral za umestno zahvaliti se za ta blagodušni dar, izrekamo mi plemenitemu darovatelju, velikemu podporniku goriških Slovencev in neutrudnemu zagovorniku naših teženj najsrčnejšo zahvalo.

Ekscelencija grof Fran Coronini. Naši sodeželni italijanske narodnosti niso nikdar zadovoljni. V nemilosti je pri njih prišel sedaj celo deželni glavar in državni poslanec grof Fran Coronini, čegar ime nosi tudi mali državnozborni klub, obstoječ

iz italijanskih poslancev Istrije in Dalmacije ter starih nemških. Italijanski list namreč pridno ventilirajo predlog, da bi italijanski poslanci izstopili iz Coroninijevga kluba, kateri po njih menjenju ne zastopa dosti odločno italijanske težnje. Ako se pomisli, da Sentpeterska ekscelencia gre povsod in vselej Italijanom na roko, in ako bi se uresničil nameroval izstop, moralo bi se tako postopanje italijanskih državnih poslancev smatrati za črno nehalnost po prislovi: Svet plačuje z nehalnostjo. Nam je politično prepričanje italijanskih poslancev iz Istrije in Dalmacije, kolikor se namreč more o njih političnem osvedočenju govoriti, dobro poznano in uverjeni smo na dno srca, da italijanski listi ne bodo tega, da bi vsi njih sedanji poslanci Coroninijev klub zapustili, nikdar dosigli; ako sploh z njih haljo kaj dosežejo, dosežejo k večjemu to, da stopita iz Coroninijevga kluba istrska poslanca Matej Bartoli in Ljudevit Rizzi in morda tudi Dalmatincev grof Marino Bondu. Tržaških poslancev Josipa pl. Burgstallerja in dr. Rafaela Luzzatta in I. Staliča pa pl. Valisano pa z vsem hujškanjem ne prisilijo, da bi ostavili Coroninijev klub, čegar načelnik ima v koalicijski veliko važnost. Nam je sploh vsejedno, naj obstoji mali Coroninijev klub ali ne, pojasnili smo njega razmere samo radi tega, ker se je ne upajo razpravljati v pravem smislu niti oni italijanski listi, koji so ta predlog spravili na dnevni red.

Gosp. Henrik Gross, gimnazijski ravnatelj, prosil je za daljši dopust baje iz zdravstvenih obzirov, kateri se mu je tudi dovolil. Nam se pa zagotavlja, da se gospod ravnatelj ne povrne več na svoje mesto, katero je namenjeno profesorju nemške narodnosti. Interimno bo za sedaj opravljal službo gimnazijskega ravnatelja gospod profesor Miroslav Simčič. Govori se dalje, da je premeščenje profesorjev goriskih srednjih šol, katero se je izvedlo pričetkom tekočega šolskega leta, posledica interpelacij naših poslancev v državnem zboru.

Zlata maša. Dne 23. septembra obhajal je Nabrežini povsem na tihem svojo zlato mašo tamošnji vikar, č. g. Marušič.

Pesnik Anton Aškerc, sedaj kaplan v Mozirju na Štajerskem, premeščen je v Skale pri Šostanju.

Porotne obravnave pri c. kr. okrožnem sodišču se zopet pričnejo 29. novembra t. l. Predsedoval jim bo predsednik okrožnega sodišča in dvorni svetnik g. Pavel Šbis, nadomestoval ga bosta svetnika gospoda Josip Goriup in Ambroz Flegar.

Veteransko društvo napravi v nedeljo, 21. t. m., patriotično veselico. Ob 10½ uro b v cerkvi sv. Ignacija na Travniku slovesna maša, popoldne ob 4. uri pa javna tombola v prostorih Dreherjeve restavracije v vrtni ulici št. 14; potem prične javna plesna zabava v salonu omenjene gostilne. Priporočamo našim čitateljem, da se udeležijo te patriotične veselice v mnogobrojnem številu, in to temveč ker ima dobrotni namen in se jej delajo zapreke od mestnega magistrata. Z lepakom na slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku, katere je dalo društvo po mestnih voglih prilepiti, so naši dobri sodeželani slovenski oddelek potrgali. Ako se boje ti naši nasprotniki že slovenskih oznanil, potem z italijanščino v Gorici ni daleč. Tako postopanje je pobalinsko in je izvrstno spricevalo laške olike.

Vojna ladija „Kaiserin und Königin Maria Theresia“. Ta ogromna nova križarka-oklopnica, koja je odplula iz Trsta na oboroženje v Pulj, zgrajena je v Tržaškem tehniškem zavodu iz zgolj domačega materiala in je največja izmed treh novodobnih križark z ostrogo avstro-ogerske mornarice. Dolga je 107 metrov, široka 16. Oklopje je 57 mm. debelo, pod vodo pa so plošče 10 cm. močnejše. Oborožen je ta parnik z 8 Kruppovih 15 cm. brzo streljajočih topov, s katerimi je možno ustreliti do 8 krat vsako minuto. Nadalje stoji na krovu dva ogromna oklopljena 24 cm. topa, težka vsak po 27 tonelat (= 28.000 kg.), nadalje je razvrstjenih 20 manjših topov za naglo streljanje in mitraloz. Stroja ima ta parnik dva, vsakega na 5000 konjskih sil ter more ploviti do 20 pomorskih milj (= 36 kilometrov) na uro. Kotli so stisne in merijo vsak 4½ metrov v premeru. Nadalje je na parniku še 48 pomočnih strojev in dva rezervna kotla, ves parnik pa je urejen po najnovejših izkušnjah moderne tehnike. Stal je nad 4 milijone goldinarjev.

Iz Brd se nam piše: „Trgatev je dokončana; božja kaplica je shranjena v posode z obroči nabite in tam se čisti z burnim vrenjem. — Ali ni ideja narodnosti podobna tej „božji kaplici“? Premišljevačemu goriske razmere ni težko odgovoriti na to vprašanje. To „božjo kaplico“ priporočamo vsem, ki hočejo sebi ohraniti moč, veselje, živahnost in zdravje. Cene različne. Voznikom se ni bati slabih cest, saj beremo v „Primorcu“ od 28. sept. t. l. v dopisu iz Kojsčanske županije, da je sedanji župan v malo mesecih več storil za zboljšanje cest, kakor se je prej storilo v 6 letih — (Čuhte! Čuhte!) Dopisnik sklepa z besedami: „Kdor tega (Ivalisjanja) ne verjame, naj se potruži v občinsko pisarnico“. — Pač ni pisarna zadosten dokaz ampak javno delo, ceste same pričajo, da so bile priložbe v „Slogi“ opravljene. Dopisnik v „Prim.“ priznava sam, da so ceste slabe in da župan ni naznanil občanem imen cestnih

nadzornikov, ter kdo ima pravico klicati občinarje v raboto na občinske ceste. Nikakor ni zadostno, da je za nadzornikom znani njih izvolitev, kakor trdi županov pomagač, ampak treba je, da se pravilno naznani tudi občinarjem. Drugače ni pokorščine! (Prepričali smo se na lastne oči, da so se začele ceste v Brdih pridno popravljati. Ur.)

„Reclamemeyer“. „Soča“ mora stati na jako slabih nogah, ker dopisnik „Slovenskega Naroda“, kateri mora biti v jako ozke zvezi z „Sočo“, premišljeva in pogreva v svojih „Glasovih z Goriskega“ neprenehoma „Sočine“ zastarele stvari brez vsacega pomena, on tako rekoč rekapitulira vsako številko „Soče“. Da „Slovenski Narod“ nima drugega gradiva! To je nemogoče. Dopisnik mora imeti drugi namen ter bo najprej ta „Soča“ se na Primorskem jako malo čita, nje urednik pa želi, da bi se njegova modrost razglasila po celem Sloveniji, v dosego tega mu služi najstarejši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik. Vsestransko priznavamo spretnost v reklamah „Sočinega“ urednika ter mu priporočamo naj dobi še „Slovenca“ in „Edinost“ na svojo stran, da mu bosta delala reklamo, potem se mu morebiti posreči lečiti svoj list sušice.

Čas je denar. — C. kr. okrajno glavarstvo Tolminsko je naznanilo vrlim Bolčanom da bo vradoval vsak prvi ponedeljek v mesecu v bolški občinski pisarni uradnik okrajnega glavarstva za prebivalce sodnega okraja bolškega in jim toraj ne bo treba hoditi za vsako malenkost v Tolmin. Kaj pa je z sodnim okrajem Cerkljanskem? Ali Cerkljani ne plačujejo tudi davkov in ali nimajo enakih pravic z Bolčani? Kar se je dovolilo Bolčanom, moralo bi se v smislu enakopravnosti vseh državljanov dovoliti tudi pridnim Cerkljanom!

Goriško je italijanska pokrajina si mora misliti vsak, kdor čita Videmsko „La Patria del Friuli“. Ta list uvrščuje namreč neslane dopise svojega tukajšnjega poročevalca pod rubriko „Cronaca Provinciale“. Le polagano, tako daleč se nismo in gojimo trdno nado, da tudi nikdar ne bomo!

Politčno premišljevanje. Pod tem naslovom prinaša „Slovenski Narod“ z dne 4. t. m. dopis iz Celja, v katerem se razpravlja položaj Štajerskih Slovencev. Dopis pove, da ima slovenska koalicija na Štajerskem dva lista na razpolaganje, v katerih se branijo slovenski koaliranci. Da „Süddeutsche Post“ zoblje iz vladnih jasilj, nam je že od nekdaj znano, a da je tudi „Domovina“ organ koalirancev tega nismo vedli, ker tega lista, čegar urednik je prisrčni prijatelj in mojster v tiskarskem obrtu našega konkurenta v Gorici, kar svedoči spricevalo z dne 16. marca 1893, z kojim potrjuje, da je naš tekmeec izučen tiskar, do danes nismo še videli, še manj pa čitali. Sedaj, ko smo zvedeli, da je „Domovina“ glasilo štajerskih koalirancev, nam so se oči odprle in vidimo jasno.

„Agrarmer Tagblatt“ in „Reichspost“. Se pred dvema leti se je jako malo čitalo v stranski štampi o goriskih Slovencih in kar so o nam javljali stranski časopisi, bilo je večidel nam sovražno in neprijazno; odkar pa se so začeli za nas zanimati večji v kakem svetovnem jeziku pisani listi, so se nazori v inostranstvu spremenili nam v korist. In to je veliko. Naša dolžnost je, take časopise, ki pravično poročajo o našem stanju podpirati. Tako po vsem svetu znana časopisa sta „Agrarmer Tagblatt“ v Zagrebu in „Reichspost“ na Dunaju. Prvi list so ustanovili plemeniti hrvaški rodoljubi, grofovi Ivan, Pavel in Josip Draškovič; ta list se že, veren svojem programu, od svojega vstanovitvenja poteza za pravice Slovencev in se je z njegovo pomočjo že mnogo doseglo. „Reichspost“ so vstanovili začetkom tekočega leta kristjanski domovinojubi na Dunaju in dosegli po spretnem uredovanju in politički poštenosti že precejšnje uspehe. Dolžnost vsakega Slovenca, posebno pa Primorskih je, da se povsod in vselej za ta dva lista zavzemajo in ju podpirajo. Ona slovenska društva, v katerih se teh dveh listov ni, morajo si jih naročiti, to je njih sveta dolžnost, kajti Slovenec je bil še vedno svojim dobrotnikom hvaležen. Goriski Slovenci pridno obiskujejo in so stalni gosti tukajšnjih kavnarn „Caffe Imperiale“ in „Caffe Schwarz“, v nijedna teh kavnarn nima niti „Agrarmer Tagblatt“ niti „Reichspost“. Mi apeliramo toraj na naše prijatelje in pristaše, da v teh dveh kavnarnah od njih gospodarjev odločno zahtevajo ta dva lista. Gospodarja jih morata naročiti, ker živita in denarje spravljata večji del samo od Slovencev. Ako bi pa ta kavnarnarja, ker pa ni mogoče, odklekla, ostavite in ne obiskujte več teh lokalov. Goriski Slovenci, zahtevajte toraj odločno, da si kavnarnarja na vsak način preskrbeti „Agrarmer Tagblatt“ in „Reichspost“ ter naj opustita nepotrebne nemške in italijanske židovske liste, katere nikdo ne čita, razum dva ali trije čitaji. Samo odločnosti je treba!

V deželni zbor istrski bil je v tork v Piranu pri dopolnitvi volitvi namesto dr. Fragačoma, ki se je bil odpovedal mandatu, voljen strastni iredentovski agitator Nikolaj Venier.

Važnost mesta Tržaškega. Ker izvestni krogi na Kranjskem sodijo, da je v Trstu in okolici že izgubljen slovenski življenjski čas, da se je potopil v italijanskem poplavi, dokazala je „Edinost“ v posebnih člankih naš nasprotno, da namreč Trst ni še izgubljen za Slovanstvo. Kar se dostaja mesta Trsta

in njegove okolice, živi tu 60 do 70.000 Slovencev. Vse prebivalstvo šteje okolo 160.000 duš, torej, ako odbijemo od te številke število Slovencev, preostaje okolo 100.000 prebivalcev italijanske in drugih narodnosti. A med naseljeniki italijanske narodnosti je do 40.000 italijanskih podanikov, torej Neavstrijcev. Ake odbijemo potem še izdatno število Židov in pripadnike drugih narodnosti, pokaže se jasno, da so Slovenci tu v večini. Da pa ti Slovenci narodno niso zamrli, dokazuje veliko število narodnih društev v Trstu in okolici. Če igrajo sedaj kljub vsemu tu prvo vlogo Italijani, vzrok temu je sedanja evropska konstelacija, a ko izgine ta, spremenijo se takoj tudi tržaški odnosi, zato pa je treba skrbeti, da se postavi tedaj zaveden narod na pozorišče.

„Il Pensiero Slavo“, ki je v povečani obliki poprejšnjega Puljskega tednika „Il Dritto Croato“, letos preselil se v Trst, završil je VI. leto izhajanja. Specijalno zagovarja interese hrvaškega in slovenskega naroda v smislu hrv. drž. prava, v obče pa se poteguje za skupne interese vsega Slovanstva. Na italijanskem pisani list more daleč na okolo osvetljevati položanje slovenskih narodov in s tem moralno vplivati na druge narode. Glavno je pri tem, da ga dobivajo in čitajo uredništva drugih narodov, to se tudi godi pri „Il Pensiero Slavo“. Ali naročnikov vendar ne more dobivati od tujcev dovolj; zato pa morajo Slovani sami uvaževati zadačo in vlogo takega lista in ga posebe še podpirati iz takih povodov, dasi je gradivo, katero razpravlja, samo po sebi vredno čitanja in s tem tudi podpore.

Tržaške šole. Z ozirom na sedaj v Trstu razsajajočo davično epidemijo odredilo je c. kr. namestništvo minolo soboto, da se morajo zapreti za nedolženo dobo vse javne osnovne in zasebne šole in otročja zabavišča v mestu ter pripravljavni razredi ženskega liceja. Namestništvo si pridruže pravo odrediti, kdaj se zopet odpró te šole.

Via Carlo Favetti. Kdo nam zna povedati, kje je v Gorici ta ulica? Nam je popolnoma nepoznana in vendar židovski „Corriere“ od torika pripoveduje, da je v jako slabem stanu in je nujno potrebno popraviti jo. Kdor nam jo pokaže, dobi dotično številko „Corriera“ kot nagrado!

„Hrvatska“, glavno glasilo hrvaške stranke prava, čegar sodružnici so prvi hrvaški novinarji in pisatelji, ni smelo od leta 1886. sem v Bosno in Hercegovino, ker jej je bil odvzet poštni debit. Sarajevska vlada je „Hrvatski“ z 1. oktobrom zopet dovolila prost voh v te dežele. Glavni urednik „Hrvatske“ je znani spreten žurnalst Dinko Politeo, o katerem se govori, da napiše celo o pičici na i celo stran obsegajoči uvodni članek, a pomagati so mu, izvzemši znane hrvaške književnike, kakor Kumičić, Dr. Tresić in dr., večši novinarji M. Lovrenčević, Nikola Kokočević, glavni urednik „Dom i Sveta“ itd. Zalostno je, da se goriski Slovenci tako malo zanimajo za hrvaške odnose in da v nijednej kavarni v Gorici ni hrvaškega lista. V tem obziru so Hrvati drugi možje. V Zagrebu dobite v vseh kavnarnah najmanje „Slovenski Narod“, koji gre iz roke v roko, ravno tako tudi v Sisku, Karlovcu itd.

Zemljevid s hrvaškim besedilom. Občinski svet Tržaški je vzprejel resolucijo, s katero se naroča magistratu, „naj takoj odstrani zemljevide s hrvaškim besedilom, ki se rabijo v okoličanskih šolah in naj jih nadomesti z italijanskimi, dokler ne bo dobiti slovenskih zemljevidov, kateri pa morajo imeti italijanska imena mesta in okoličanskih vasij po nomenklaturi statuta mesta Tržaškega“. Namestništvo je začasno ustavilo izvršitev tega sklepa in zahtevalo zapisnik dotične seje obč. sveta. Pričakuje se, da razveljavi ta sklep.

Notarji kranjski so imeli v nedeljo v Ljubljani občni zbor, na katerem je bil zopet jednoglasno izvoljen dr. Jarnej Zupan c predsednikom zbornice; odborniki so bili izbrani za bodočo tri leta Ivan Gogola, Ivan Plantan, dr. Fran Vok, vsi v Ljubljani, V. Globočnik v Kranji, Janko Kersnik na Brdu in Luka Svetec v Litiji.

„Narodni dom“ v Celji. Te dni se prične izvažati zemlja s stavišča na cesarja Jožefa trgu v Celju, kjer bode postavila Celjska posojilnica „Narodni dom“. S tem se začne prvo delo pri tem velevažnem narodnem podjetju. Ponudbe za potrebni les (smreke ali bore) vzprejema posojilnica v Celji. Kdaj pridemo goriski Slovenci do „Narodnega doma“?

Lahi med seboj. V ponedeljek vršila se je pred Tržaškim deželnim sodiščem razprava proti Edvardu Traversi, lastniku in izdajatelju časopisa „La Scolta“, katerega je tožil odvetnik Martinolich zaradi nevarnega pretenja. Obtožni spis naglašja, da se Traversa sidi na Martinolicha, ker je bil on, Traversa, pred tremi leti odpuščen od zavarovalne družbe „Mutual“, čije glavni prokurator je dr. Martinolich. Zato je v svojem časopisu „La Scolta“ neprestano napadal dr. Martinolicha, poleg tega pa se je Traversa izjavil junija meseca t. l. proti baronesi Pecker, katere sinu je dr. Martinolich varuh, da hoče dr. Martinolicha moralno umoriti. Te besede je doznal dr. Martinolich in zato je tožil Traverso radi nevarnega pretenja in žaljenja časti. Sodišče se spoznalo zatočenca nekričim, kar znači veliko moralno plusko za

dra. Martinolicha, kajti isti je tudi deželni poslanec istrski Izid te pravde utegne vplivati tudi na izid tiskovne pravde, koja je naperil dr. Martinolich proti listu „Pensiero Slavo“, ker je ta poslednji list ponatisnil neki članek iz lista „La Scolta“. Čudno in za naše razmere jako značilno je pač to, da Martinolich ne toži „Scolta“, ki je prva objavila dotični članek, ampak „Pensiero Slavo“, ki ga je le ponatisnil.

Politčna komedija. Javili smo že, da so italijanski člani istrskega deželnega odbora se odpovedali, in sicer zategadelj, ker so bili v nekkih italijanskih listih malo ostro napadeni. O tem, da to ni pravi razlog odstopu, ni dvoma. Deželni glavar je pozval namestnike, naj stopijo na mesta odbornikov, a tudi namestniki so se zahvalili. Človek bi mislil, da so odstopivši odborniki tudi že faktično odstopili, a temu ni tako. Nekaj dnij po odstopu je n. pr. dr. Cleva bil v Pomjanu in je tam zvršil neke službene opravke, torej v času, ko že ni bil več deželni odbornik. Kaj pomeni torej ta komedija?

Avita cultura. Znani laški odvetnik Riccardo Camber v Trstu se je sprl minolo soboto v posloppju gledališča „Fenice“ z lastnikom tovarne za izdelovanje pečatov Henrikom Freisingerjem. Vročekrvni odvetnik je — in to je „omika!“ — udaril svojega nasprotnika s palico parkrat po glavi, ranišvi ga na temenu in na desnemu očesu. Ranjeni je ovažil odvetnika pri sodišču.

Prepovedani listi. Ker ljubljanski socialni demokratje niso mogli dobiti v Ljubljani tiskarne, ki bi hotela prevzeti tisk njih glasila „Delavec“, obrnili so se do neke „srbske“ tiskarne v Zagrebu, ki je prevzela tiskanje „Delavca“. Deželna vlada kranjska pa je prepovedala izdavanje „Delavca“, ker se isti tiska v inozemstvu, izdaja pa v Ljubljani, česar ne dovoljuje tiskovni zakon.

Nov hrvaški list je začel početkom meseca v Gospiću izhajati z imenom „Hrvat“, namenjen je prostemu ljudstvu kršne Like. Geslo mu je ono stranke prava, namreč „Bog i Hrvati“!

„Il Paese“ imenuje se nov rudečkarisk skrajno radikalen italijanski dnevnik v Trstu, ki je začel izhajati dne 2. t. m. Nekateri denarni in krivonosni Tržaški radikali, kojim niso bili celo iredentovskega duha skozi in skozi navdahnjeni listi „Indipendente“, „Piccolo“ in „Mattino“ dovolj odločni in ne zastajajo dovolj krepko težnje Garibaldincev, ustanovili so novo glasilo za za svoje veleizdajske težnje, katero gleda omenjena trojica jako pisano, ker mora deliti oves v iredentarskih jasilih. Urednik novemu listu je neki Elia Luzzatto, žid od pete do glave, kateri je že povsod poskusil svojo novinarsko spretnost. Bil je svojedčasno sodružnik raznih vladnih in opozicijskih listov v Italiji in v Trstu. Začetkom septembra 1890 prišel je izdajati v Reki „Corriere di Fiume“, a Reški tlak je postal zanj prevroč ter jo je potegnil po pol drugem mesecu k uredništvu na sušici zamrlega Tržaškega lista „Cittadino“. Kod je rokovnjačil do sedaj, nam ni znano, a to moremo zagotoviti, da pod njegovim uredništvom novot glasilo rudečkarjev ne bo napredovalo, kar pa nas prav nič ne briga. Naša vest ima edini namen dokazati, da žida moreš pridobiti z denarjem za vsako stvar.

Različne vesti.

Luegerjeva pedesetletnica. Kdo je dr. Lueger? Dr. Lueger je mož, ki je dovršil pravi čudež: izpodkopal je se svojo zgovornostjo in svojo neumorno delavnostjo na Dunaju tla oni nemško-liberalni stranki, ki je menila v svoji ošabnosti, da je nepremagljiva. Dr. Lueger je vodja in najbistrejša glava med krščanskimi socialisti. Ob svojem kremenitem značaju, plemenitem mišljenju in redki iskrenosti se ta mož ne boji povedati resnice nikdar in pred nikomur. Mi ne bi govorili resnice, ako bi rekli, da se identifikujemo z vsemi načeli dra. Luegerja, toda pred njega poštenjem in njega iskrenostjo snamemo drage volje svoj klobuk. — Toda mi Primorski Slovani imamo še poseben vzrok biti hvaležni g. dru. Luegerju. Ta mož je v malem številu onih politikov, ki se zaresno zanimajo za naše ožje razmere. Dr. Lueger je že opetovano in po zaslugi v parlamentu ožigopal namene in cilje naših italijanissimov, naglasnjé zajedno lojalnost in zvestobo avstrijskih Slovanov. Zato ga srdijo iz vse svoje duše naši italijanissimi, a kar srdijo oni, to je gotovo dobro in koristno in to moramo mi spoštovati, ljubiti. In zato se tudi mi hvaležno spominjamo tega moža in poštenjaka ob njega petdesetletnici, koja je slavil v nedeljo na Dunaju. Njega somišljeniki so mu priredili veliko slavnost, dostojno ljudskega tribuna. V votivni cerkvi je izustil slavnostno prepoved duhovnik in mestni svetovalec Latschka, po propovedi pa je bila slovesna služba božja. Pri banketu je govoril tudi princ Lichtenstein, proslavljač dra. Luegerja kot boritelja za ideje one velike stranke, ki razume veliko večino prebivalstva. V svojem odgovoru je izrazil dr. Lueger nado, da v 25 letih bode stranka krščanskih socialistov mogla slaviti osvobojenje ljudstva. Zvečer je bil koncert, kojega se je udeležilo več tisoč ljudi. Dr. Lueger je prejel mnogo daril in adres. Vse protisemitske frakcije na Dunaju so slovesno

praznovale pedesetletnico dr. Karla Luegerja. Prirejane slavnosti so bile tako velikanske da takih še ni bilo na Dunaji. Tudi mi Primorski Slovenci smemo toraj vrlemu možu čestitati k temu dnevu, ker je vsem narodom pravičen politik, ki se je pri raznih prilikah potegnil za naša prava. Ne mnogaja leta!

Potovanje arabskega kralja. V nedeljo je prišel kralj srbski v Budimpešto, kjer je gost našega cesarja, od tod odpotuje v Berlin. Očeljužno se sicer zatrjuje, da nima to potovanje nikakega političnega pomena, a kdo verjame, kar govore oficijozno? Ruski merodajni listi sodijo, da je potovanju namen ugovoriti vstop Srbije v trozvezo. Tajna konvencija, katere prepis je dr. Pacak predložil delegaciji, je potekla in ker ni dvoma, da si žele Obrenoviči zagotoviti prestol, je prav verjetna trditev, da gre pri tem potovanju za pristop k trozevi. Odkar je Avstrija izgubila v Bolgarski največji del svojega upliva, ga skuša drugod pridobiti. Milan pa stori za gotov denar vse, kar se zahteva. Ruski listi pravijo, da bi Rusija zadržala pristop Srbije k trozevi za provokacijo To je urok, da se namen kraljevega potovanja v Budimpešto in v Berlin tako odločno taji.

Narodno pesni v Rusiji. V novejšem času se je začelo rusko občinstvo malo bolj zanimati za narodne pevece, ki še žive v severni Rusiji. Zdi se, da se samo še pet. Najbolj znan je kmet Rjablin, ki zna okoli 6000 verzov. Ko je koncem minulega leta bival v Moskvi, je izjavil gov. Lev Tolstoj, da je pevec, kakoršni so Rjablin ne samo v Rusiji, nego v obdobju v Evropi pravi fenomen. — Med jugoslovanskimi narodnimi pevci pa se nahajajo pevci, ki znajo še mnogo več verzov. Najpoznatejši je Mehmed beg Kolaković, ki zna baje na pamet več ko 100.000 stihov.

Karadžordjevič in Obrenovič. Hrvatska "javlja", da se je knez Peter Karadžordjevič po dogovoru s svojim bratom preselil v Svirsko ter se povsem odrekel politiki. Arsen Karadžordjevič pa hoče i nadalje delovati v to, da zruši Obrenoviče raz prestol.

Črnogorski knez Nikola je 7. t. m. stopil v 54. leto svojega znamenitega življenja. "Glas Črnogorci" se s hvaležnostjo spominja njegovih velikih zaslug za Črnogorci in Srbstvo v obdobju. On uže 30 let srečno deluje kot modri vladar in državnik in kot književnik. Ravno sedaj priobčujemo po novinah izvor raznih evropskih dinastij in pri tem konstatujemo, da poleg Obrenovičev so jedino sedanji črnogorski Gospodariji dinasti slovenskega pokolenja.

Nov madjarski atentat Evangelistični župniki na Hrvatskem, ki so sedaj še podrejani madjarskemu dekanatu v Novem Sadu, so sklenili, organizirati se samostojno. Po hrvatskih deželnih in protestantskih cerkvenih zakonih so v to povsem opravičeni, ali Madjari se tej nameri z vso silo zoperstavljajo. Te dni je bil v Budimpešti generalni shod evangelističnega distrikta, v kateri spada sedaj še Hrvatska in ta je volil poseben komite, kateri ima preprečiti rešeni sklep. Pri tem računa na pomoč hrvatskega bana in evangelističnega škofa Fabijana. Urok protivljenja je, ker bi Madjari evangelistično cerkev radi porabili za madjarizacijsko sredstvo.

Ruski jezik v Bolgariji. Kakor poroča "Novos Vremja", se središča, početkom tekočega šolskega leta na vseh srednjih šolah, gimnazijah in učiteljskih v Bolgariji ruski jezik kot obvezni predmet. Bolgarsko navčno ministerstvo je že odredilo vse potrebno.

Četrtletna mala loterija. Dne 12. t. m. je bilo 140 let, odkar se je v Avstriji prvičkrat zredilo v mali loteriji. To je bilo dne 19. oktobra 1754. in sicer v Pragi. Prve številke so bile izrečane: 22, 75, 33, 71, 44.

Narodno gospodarstvo.

Nov železnični načrt. V Gorico so dospeli štiri državni inženirji, ki so merili železnico od Bohinske Bistrice do Sv. Lucije, da tu izvršijo mer nove železnice od kolodvara južne železnice do Solkana. Ta nova železnica Trst-Gorica-Sv. Lucija-Celovec bila bi za Gorisko velike koristi, ako bi se izdelala, o čemur pa jako dvomimo in smo jednih misli gledé nje, kakor "Reichspost", ki piše o tem projektu sledeče: "Skrajni čas je, da se visoka vlada ozre na jako zanemarljeno Primorsko, a mnogi projekti, koji sledijo eden drugemu, so zelo sumljivi, akoprem interesovani krogi verujejo v to Dunajsko poslanico. Dvomiljivci citirajo besede: "Potočilo sicer slišan, a mi pomanjkuje vere." Opirajo se na mnoge skuhanje in na dovolj poznano listino, da žalbog naši merodajni gospodje italijanissimi ne želé zveze Primorskega z državnim središčem. Ako bi šlo za železnico, koja bi peljala v Italijo, potem bi bili hitro za njo. Bojimo se, da je prišel ta projekt samo za to na dan, da se zapreči Vipavska železnica. Koje graditev smo smeli pričakovati. Da bi država sedaj v tem brezdenarnem času pričela delati železnično progo, koje stroški so prevdarjeni na 45 milijonov goldinarjev, to naj veruje, kdor hoče, mi ne bomo verovali, dokler ne vidimo in ne slišimo, da se je pričelo delo. Prepričani smo, da so tudi tukaj one zane spletakarje vmes, katerih se gospodje

Italijani poslužujejo vedno z uspehom, kadar se sme nadjati, da bi se bi imel koji od premnogih železničnih načrtov tudi izpeljati. Bili bi srečni, ako bi sedaj motili."

Nov poštni urad. Dne 26. oktobra odprl se je v Medulinu v Istri, okraja Puljskega, nov poštni urad, ki se bo de pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica pošto-branilniškega urada. Zvezo bodo imeli s poštnim uradom v Pulji po vsakdanji vožni pošti.

Užitinski davci. V ponedeljek, 15. t. m. bila je dražba užitinskega davka v Gorici za goriski okraj (34.980 gld.), v Bolcu (2809 gld.), v Červinjanu (14.204 gld.), v Korminu (14.628 gld.), v Trzinu (12.190 gld.), 16. pa v Tolminu (9328 gld.), v Ajdovščini za vino in meso (6362 gld.), v Gradiški (12.847 gld.); 17. t. m. v Cerknem (1955 gold).

Ajdovška predilnica, katere je spomlad do tal pogorela, je zopet dozidana; tekem prve polovice prihodnjega leta začne pa delovati, razsvetljava bo elektrika. Zavarovalna društva so jej plačala 370.000 gld. odškodnine. Ker se požari v Ajdovščini in okolici pogostoma pojavljajo, ustrojilo se bo jako potrebno gasilno društvo.

Vinska dražba. Prijazna vas Dornberg je že od nekdaj na glas radi dobre vinske kapljice, katere tam dozori, a istotako slovi nekoliko let sem lepo selo Dornberško tudi z bok svojega drozganega, ali po domače rečeno petljotiziranega vina, v kateri naravoznanstvenej stroki so baje nekoji tamošnji mogotci pravi mojstri. Ako bi ti umetni množitelji pristnega vina ne svojo umetnostjo ne škodovali svojih ubožnejših soobčinarjev in ne bi celo rodovitno vipavsko dolino pripravili ob dober glas, bi se ne zmenil nikdo za njih potvorbe vina. Ali ker ti sebičneži po svojem amalgamu neizmerno škodujejo celemu okraju, je unjuna potreba, da se zapreči njih človekoljubna sebičnost, da ne bodo več kranjski in drugi vinotirzi porogljivo kazali, da v okolico dornberško ne grejo za nobeden denar po vino, ker vode imajo dosti doma, kakor so se pred nekoliko dnevi izrazili kranjski kupci pri Rebku. Upamo in nadjamo se, da je komisija, katere je bila v tej zadevi v piatek in v soboto v Dornbergu, vkrnila vse potrebno, da se stori konec petljotu. Kdor na Goriskem ima dobro in pristno vino naj se, ako ga je volja, prijavi v našem uredništvu; ali bodemo vsakemu radovoljno na roko, da prda svoj vinski pridelek po dobri ceni na Hrvatsko, kjer smo v prijateljske zvezi z mnogimi tamošnjimi krmarji in vinotirzi. Pri tej priložnosti omenimo, da se Goriska vina na Hrvatskem, osebno v Zagrebu in Belovaru, jako cenijo, in da sti v Zagrebu samo dve krčmi, ki točijo Gorisko vino in to po 60 kr. liter, a obe sti od jutra do polnoči vedno polni.

Druga javna dražba vin v Trzinu, ki bodo dne 30. novembra. Načrtujemo, da se bodo odpravili nekateri nedostaki, ki so pokazali prvo dražbo.

Uvažanje laškega vina v Avstrijo pojenja od meseca, do meseca, kar dokazuje, da je laški precej veliki vnos bil le posledica notvarije, ne pa kakovosti laškega vina. Uvidevši, da je naše domače vino neprimerno boljše in zdravje, opušča naše občinstvo importirana laška vina ter rajše kupuje domača, če tudi nekoliko dražja vina. V prvih osmih mesecih laškega leta importiralo se je 787.611 metriskih centov laškega vina v vrednosti 7.088.499 gld., letos pa je 638.984 metriskih centov v vrednosti 5.750.856 gld. Karakteristično je, da se uvoz laškega vina progresivno zmanjšuje in da je torej upati, da se naša domača vinoreja, ki se ima itak boriti z raznimi neugodami, v kratkem znebi laške konkurence.

Velikansko izseleno trto ima posestnik Fran Zunković pod Črno Goro na spodnjem Stajerskem. Tra je napeljan pod lišnim kapom in je dolg 22 metrov. Na njem je vsako leto nad 500 lepih grozdov. Stara je trta kakih 8 let.

Koliko velja oboroženi mir? Po natančnem računu nekega statistika plača vsak plačevanja zmožen Evropejec za vzdrževanje svetovnega mira: v Srbiji 2 gld. 95 nov., v Turčiji 3 gld. 10 n., na Švedskem in Norveškem 3 gld., v Bolgariji 3 gld. 67 n., v Belgiji 3 gld. 70 n., v Rumuniji 3 gld. 82 n., v Avstro-ogerski državi 4 gld. 43 n., na Portugalskem 4 gld. 56 n., na Španškem 4 gld. 60 n., v Rusiji 4 gld. 88 n., na Grškem 5 gld., na Danskem 5 gld. 97 nov., v Italiji 6 gld. 7 n., v Švici 6 gld. 56 n., v Holandiji 7 gld. 47 n., v nemški državi 9 gld. 10 n., na Angleškem 10 gld. 47 n. in na Francoskem 11 gld. 50 n.

O zvonovih iz Broiljeve tovarne v Gorici. — Prijeli smo sledeče redke: "Nihče vam ne mora zameriti, da ste prinesli v Vašem cenjenim listu „Sloga“ oglas gosp. Fran Broilja zvonarju v Gorici in v Vidmu. Priznati mora vsakdo, da je neobhodno potrebno, da slovenski listi prinašajo po več oglasov tega obrta, zlasti zato, ker v tem obrtu je neogibno potreba nekaj konkurence. Nihče torej ne misli, da bi se jaz iz koristolovja potegoval za tega ali onega zvonarja. Ali izkazati dovoljmo si to, o čemur sem popolnoma prepričan, namreč da je g. Broili popolnoma nepristranski gledé mejnaročnih odnosov, kajti občeval sem že mnogo z njim in vedno sem dobival od njega pisma v lepe in gladke slovenske pisane, koje je baje pisala Broiljeva

soproga, katere je hči slovenske krvi, namreč hči pokojnega Kristjana Sirkar iz Slapnika pri Kožbani. Kdo ve, če pošilja tudi kateri drugi zvonar slovenska pisma v slovenske pokrajine kakor to dela zvonar g. Broili? Težko!

V 8. šte. „Goriškega Vestnika“ priobčili smo pohvalen dopis o zvonovih iz Broiljeve tovarne; „Soča“ je nas na to napadla, češ, da mi vrstimo za denar vsako reč, ter je nje zvonarski strakovnjak zvonove iz tovarne Ljubljanskega nemškutarja Samasse povzdigoval in hvallil v deseto nebo, a one iz tovarne Broilja poniževal in pobijal na vso moč in v to čisto obrtno zadevo vpletel tudi politiko. Da smo imeli mi prav, ko smo priporočali Broiljeve zvonove potrdi nam „Sočin“ sinček „Primorec“ v številki z dne 26. septembra v dopisu „Z hribov“. Ko dopisnik omeni, da njegova sodb o zvonovih Broilja ne bo ugajala Goriskemu dopisniku opomni uredništvo „Soča“ „Ali mu bo ugajalo ali ne -- namreč Goriskemu dopisniku „Soča“ - to je njegova reč. Sprejeli smo tudi Vaš dopis, ker hočemo biti povsem nepristranski, kajti mi nimamo nikakega poviada, da bi bolj kot bolj podpirali enega ali drugega zvonarja."

Potem sledi doslovno: „Samassa je napravil l. 1887. manjši svon v Ročah (večji je Broiljevega očeta), a prav nič se ne ujemata, ker je novi svon preveč. V Ročinju je mali svon Broiljev s glasom a, a tehta le 800 kilov; v Ročah je Samassov svon tudi a, pa tehta 871 kilov, in je bolj samelki od ročinskega. Tudi mali Broiljev svon s glasom a na Idriji tehta le 300 kilov, a lepe poje od ročinske. — V Čepovanu je Samassa vili srednji svon, ki se ne ujema s nobenim starim; preleti bodo merali vse tri. — Za Pečino je napravil tudi dva zvona, pa nista še prišla. Ali še akord on. Wa, h (sektakord) vabuje veliko neznanje. Glasbeni strokovnjak v naših hribih je odločno obodil tako zvenenje. — Čudno je pri Samassi, da zbira same a k o r d e in ne skal. Neki večak obsoja v „Correspondenz-Blattu“ akorde in Samassa. Čudno je dalje, da dopisnik govori o harmoniji pri zvonovih in ne o melodiji. Strokovnjak v omenjenem listu zavrača akorde in harmonijo. — Dalje je treba vedeti, da Samassa potrebuje za tretjino večje teko, kar prizna tudi goriski dopisnik: strošek je torej najmanj za tretjino več, kar je hitro nekaj lepih stotakov. Vrhu tega plačuje Broili starino po 1 gld. 20 kr. kilo, Samassa pa le po 80 do 85 kr., in tu je zopet lepo število novcev. Na Idriji bi potrošili pri Samassi kakih 1500 gld. več nego pri Broilju. — Samassa zahteva n. pr. za zvonove na Pečinah denar naprej; Broili je pa bil pripravljen dati zvonove v Roče brez novčica plačila, a pet let bi plačevali po 4% obrestij. Dopisnik govori prav veliko o spridali. Tudi Samassa ima polne takih spridal, a nobenega nisem videl iz strokovnjakih rok: sami župani ali pa župni uradi so jih napravili! Ergo! ... Znano je dalje, da Samassa je hudi nemškutar; sam „Slovenec“ je to prislu pri neki priliki. V Ljubljani je tudi močno roval proti slovenskim napisom. Ali je tak moč vreden priporočila? Ljubbi mi je Lah, ki se me meša v politiko, kakor tak ošeten nasprotnik. — Moč je rojen in živi v Ljubljani, a se ne potruži, da bi se naučil slovenski. Videl sem nekatera njegova pisma v škandalozni slovenskosti. Enako pismo iz l. 1887. imam jaz od njegovega očeta; jenzik je tak, da slovenske preproste zana, ko ga čita. — Kaj se udimo in tega. Delajmo na to, da se kak Slovenec nauči za zvonarja."

Ta dopis, toraj najodločnejše obsoja Samassine izdelke in označi tovarnarja samega kot zagrizenega sovražnika Slovencev. A to še ni dosti. Zastarela „Soča“ priobčuje v šte. s dué 4. t. m. od prejšnjega dopisnika novo poročilo, v katerem se natančneje pojasnjuje izdelke omenjenih dveh tovarnov zvonov in sicer v prilog Broilja. Dopisnik namreč pravi, potem ko je popravil neke male pogrške v prvem dopisu sledeče:

„Storili smo to zato, da bi slavno uredništvo aliče oba zvona in se prepričalo, kako pač malo je vredno narodništvo gosp. Samasse in da ga ni treba v deveto nebo povzdigovali, laškega zvonarja pa v dno pekla potinkati. Fiat justitia, percat mundus! Resnica in pravica je nad vse! Ni ga sploh obrtnika, da bi se mu nikoli ponesrečilo. Posebno, kjer se nevi zvonovi k starim dodaje, tam se ne malokrat ponesreči! In večkrat je teško sadeti pravi glas, kajti barvenost glasov starih zvonov in novih je različna. N. pr. v Ročah je večji f, na Idriji f in v Dolnji Tribni tudi f; vsi trije so eni in isti glas, vžljub temu se popolnoma razlikujejo po barvenosti glasov in sicer zato, ker so iz različnih tovarni, na različni način napravljeni, dasi imajo vsi trije en isti glas. Zato pravi. P. Hilzer, zvonar v Dunajskem Novem mestu, v svojem omenilu v „Correspondenz-Blattu“: „und gleiche Klangfarbe.“ Da bodo tako imenovani postranski glasovi starih zvonov in novih jednaki, težko doseže kak zvonar. Poslušajmo samo one zvonove, ki so bili h kratu uliti in pa stare s novimi, potem na svoja lastna ušesa se prepričamo, da so naše trditve povsem resnične. Vse drugačno je zvenenje, ako so sami novi zvonovi skupaj ali pa stari in novi. Iz dosedanjih skušenj je več kakor razvidno, da, ako hoče kaka občina imeti lepo, melodijozno zvenenje s istimi postranskimi glasovi, mora dati preleti tudi stare zvonove. Zato o Broili tudi povsod prigovarja, naj se vsi zvonovi prelijejo ali pa novi napravijo. To se je zgodilo na Idriji in v Ročinju. Reči moramo, da g. Samassa, strokovnjak na to ne gleda, zato pa tudi njemu se vselej ne posreči.

Da je dijatonična škala najprikladnejša za zvenenje in sploh melodijo, to nam dokazuje ročinsko zvenenje prejšnjega. V Ročinju imajo štiri zvonove in sicer d, e, Wa, a, torej se lahko zvoni v škali ali pa akordu. Naj se poslušalec par sto korakov daleč od zvonov postavi in naj poslušaj prav avesto d e f a, ali pa akord d f a e in kmalu se prepriča, kako velikanska razlika je med škalo in akordom. Dasi je d - dur akord mogočen in črt v petju, pri zvenenju pa je silno prazen in zgubi ves uplil nasproti škali.

Škoda, da v mestu ne snajo zvoniti in se ne more zaradi tega sediti. V veliki cerkvi je tudi škala c d e. Prav tako v škalo ubrani so skoraj vsi zvonovi v Brdih. Upraham, kje je lepe zvenenje kakor v Brdih? In vendar vsi zvonovi so iz laškega Vidma.

Torej -- vsakomu, kar mu gre.

*) Mi mislimo, da „posreči“ (Ured. „Sloga“.)

Isdatelj in odgovorni urednik A. m. Obizni. Tisk „Prve slov. tiskarne“ A. m. Obizija v Gorici.

II. Primorsko vojaško veteransko društvo

za pokneženo grofijo Gorisko in Gradiško, pod Najvišjim pokroviteljstvom
Njegovega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I.

VABILO
k patrijičinski slavnosti
v nedeljo 21. oktobra 1894. ob 4. pop. z javno
TOMBOLO.

katere čisti dohodek pojde v društveni zalog.

Srečkanje se bo vršilo v prostorih Dreherjeve pisarne v Vrtni ulici št. 14., kjer bo pred sčetkom svirala vojaška godba c. in kr. pešpolka knez Holenbohe Schillingsturm. št. 87 in Trsta.

DOBITKI
Glavina. 100 krun — Tombola 200 krun
Srečke za tombolo se na prodaj v društveni pisarni, v c. kr. tobakarnah, v Paličevih knjigarnah na Travniku in na dan slavnosti prirodo na slavnostni prostor. Srečke se končajo prodajati ob 8/2 popoldne. Zrečalo se bo po navadnih običajih. Vstop v Dreherjeve prostore bo med tombolo dovoljen le onim, ki se izkažejo s kake srečko ali če plačajo 20 kr. vstopnine. Otroci prosti. Po tomboli v veliki dvoran

javna plesna zabava,

pri kateri bo sviral vojaški orkester isbrane konade.

Vstopnina za osebo 50 kr.

V Gorici, dne 10. oktobra 1894.

Načelnik

Oznailo.

Udano podpisana si dovoljuje uljudno naznaniti slavnemu občinstvu, da je to dni prevzela staroizneno gostilno.

„Al buon Furlan“
v ulici Ancell št. 8.

Točila bode izvrstna bela briska in črna furlanska vina. Istotako bo skrbela za dobro potrebo in vsakovrstna jedila.

Ker je podpisana bila več let za kuharico v gostilno „Al tre Amici“, ki je bila tedaj jako na glas za dobra jedila, nada se, da jo bode občinstvo v njenih prostorih mnogobrojno obiskalo.

Spoštovanjem

Terezija Outet, krmarica.

Naznanilo.

Udano podpisani si dovoljujem uljudno naznaniti č. gg. odjemnikom in drugim, da sem odprl v

Gospodski ulici št. 9,

dne 8. oktobra

prodajalnica voščenih sveč,

medenega in drugega peciva

vse lastnega izdelka,

kakor tudi medu, voseka in drugega v to stroko spadajočega blaga.

Naročila sem z istim dnem začel sprejemati in izvrševati tudi v mestu, v moji prodajalnici.

Srečno zahvaljuje se vsem č. gg. odjemnikom za dosedanje zaupanje priporočam se za nadaljnjo naklonjenost.

Prižadeval si bodem na vso moč, tudi nadalje povoljno vstrzati.

Z veleštovanjem

J. Kopač,

svečar.

Méd v satovju in rumen vosek

kupujem v vsaki množini po tekočih cenah.

Udano podpisana usoja se naznaniti p. n. občinstvu, da se je preselila iz dosedanjega stanovanja v Nunskih ulicah št. 10 v

Dvorišče sv. Hilarija št. 1

(Corte S. Illario N. 1)

prizemno — nasproti zakristije

stolne cerkve.

Priporoča se i dalje na zdélovanje vseh v stroko umetnih cvetlic spadajočih izdelkov.

Sprejme istotako naročbe na crkvene rože (palme i. t. d.) kakor i nagrobne vence, popravlja tudi pokvarjene biserne vence.

Vse po nizkih cenah.

Z odličnim poštovanjem

Karolina Blesner,

izdelovalka umetnih cvetlic.

Anton Bortolotti,

kamnosek,

v Gorici ulica Treh Kraljev št. 8,

ima veliko zalogo

nagrobnih kamenov,

mrtvaških spomenikov in žar.

Izdelovalnica v kamnu in marmorju.

Naročbe se izvršijo

točno in po nizki ceni.